

HEERLIJK WONEN
IN EEN
NATUURLIJKE
OMGEVING

Column Jan van Ginkel

De best beschermde uitheemse woekeraar

Maandag, 6 november 2017 is een mooie zonnige dag met nog veel geelgekleurd blad aan de bomen. De ooievaars die gedurende het broedseizoen hun nest aan het stroompje zorgvuldig bezetten en bewaakten, zwerven nu ergens rond. Van hun afwezigheid maakt een paartje nijlganzen gebruik door vanaf de nestpaal hun haan koning te laten kraaien. Die nijlganzen tref je ook aan als twee van de circa dertig dieren die zich tegoed doen aan de oogstresten op de akkers aan het fietspad naar de Middenveldsweg.

Nijlganzen zijn een betrekkelijk nieuw fenomeen rond Orvelte en in Nederland in het algemeen. De paar duizend exemplaren die in onze streek overwinteren, zijn afstammelingen van ontsnapte vijver- en kooivogels. Ze horen in het wild thuis in Afrika en biologen beschouwen ze hier als ongewenste buitenstaanders (exoten). Ongewenst omdat zij door hun agressieve gedrag inheemse vogels verdringen. Zo'n exoot wordt invasief genoemd als die in korte tijd kans ziet zich ten koste van de eigen flora of fauna fors uit te breiden.

Het Oranjekanaal groeit jaarlijks dicht met exotische waterplanten. (Voormalige aquariumplanten die als overtollig door aquariumhouders in het openbare water worden gestort). Het heeft de sportvisvereniging deze zomer weken werk gekost om het stukje kanaal tussen de brug en de sluis leeg te scheppen. Men is dagenlang bezig geweest met ronkende en vieze diesel uitstotende bootjes, zodat de vissers zonder verward te raken in de plantenmassa weer een vis aan de haak kunnen slaan.

Andere voorbeelden van lastige invasieve exoten zijn de Reuzenberenklauw en de Japanse duizendknoop, beide als sierplant ingevoerd uit Azië. Zij hebben zich onder meer door het illegaal storten van tuinafval in bossingels en bermen massaal in het wild verspreid. Na jaren getouwtrek is het nu zo ver dat deze soorten op grond van Europese wetgeving moeten worden bestreden. De belangrijkste motivatie is dat zij schadelijk zijn voor de gezondheid (berenklauw) en wegen en waterwerken (duizendknoop), dus bedreigend zijn voor mens en economie. Dat is de reden die doorslaggevend is, want wat deze - en inmiddels vele andere soorten – aanrichten in de natuurhuishouding, is van ondergeschikt belang.

HEERLIJK WONEN
IN EEN
NATUURLIJKE
OMGEVING

Orveltejournaal

Het is blijkbaar te moeilijk om, ondanks alle kennis daaromtrent, te accepteren dat verstoring van die natuurhuishouding vroeg of laat, in meer of mindere mate leidt tot vermindering van het welzijn van de mens.

De discussie in het Europees parlement over al dan niet verbieden van glyfosaat (Roundup) heeft deze gedachte bevestigd. Men beperkte zich in Brussel tot de vraag of dit gif voor mensen kankerverwekkend is. Het gegeven dat dit spul naast alle kruiden die ermee in aanraking komen doodt ook het onmisbare bodemleven (pieren, insectjes, bacteriën etc. etc.) de nek omdraait, speelde geen rol. Een soortgelijk blindemannetje wordt gespeeld met de neonicotinoïden die de insecten zoals vlinders, kevers en bijen decimeren.

En neem de eikenprocessierups. Nu deze zo toeneemt dat die bijna niet meer door menselijke middelen in toom valt te houden, start men aarzelend met het ter discussie stellen van het huidige bermonderhoud. Hoe kaler en eentoniger de berm is, des te meer kans heeft de eikenprocessierups om tot een ware plaag uit te groeien. Nu komen lokale initiatieven van de grond om door het ophangen van nestkasten en het aanleggen van bloemen- en kruidenrijke bermen een natuurhuishouding te ontwikkelen waarin natuurlijke vijanden van de processierups, zoals vogels en sluipwespen, de plaag kunnen voorkomen.

Tegelijkertijd roept de agrarische belangenorganisatie de gemeenten op om vaker te maaien, want men heeft last van zich uitzaaiende bermkruiden in het cultuurland...

Als ik mijn rondjes rond Orvelte fiets, maak ik direct mee waarover de kranten en wetenschappelijke tijdschriften de laatste tijd schrijven. Nog niet zo lang geleden zoemde het zomers op de Noordes van de talloze insecten die op de bloemen afkwamen. Er vlogen honderden witte vlinders. In mijn bloembedden en fruitbomen was het een komen en gaan van zweefvliegen, hommels wilde bijen en honingbijen. Al enkele jaren is het veel te stil.

Je kunt rustig stellen dat de mens de meest invasieve exoot is geworden. Zijn optreden is zo desastreus dat er na de uitroeiingen die zijn geweest een nieuwe gaande is: de uitroeiing van insecten. Ook hiervoor geldt dat de grootste daders eerst opnieuw bewijzen willen zien van hun rampzalig handelen. Opnieuw uitstel dat wel weer tot afstel zal leiden. Maar wie wegstijgt zal nooit tot inzicht komen. De mens gedraagt zich als invasief en sommige sectoren bestaan uit de best beschermde exoten.

Jan van Ginkel